

SPECTACOLE

Roxana Croitoru

Vlad Mugur recidivează cu „Crima din strada Lourcine“

Rege al vodevilului, primul „producător de gaz ilariant“ cum îl numește Emile Augier, Labiche oferă publicului de azi, ca și celui de ieri, două ore în care veselia curge, ironizând fantezia caraghioasă, situațiile nebunești, cu observații fine la adresa naturii umane.

Vlad Mugur se află la a patra premieră în Teatrul Maghiar din Cluj și așteptăm cu mare nerăbdare spectacolul acestui regizor de mare rafinament, ale cărui soluții te surprind la fiecare montare și al cărui spirit rămâne veșnic tânăr și iscoditor, maestru în a lansa și a pune în valoare actorii talentați. Comedia, după propriile-i declarații, este „cel mai complicat stil pentru arta actoricească. Artă ei constă în a păstra umorul și simțul situației, fără să pierzi nici o clipă firescul. Englezii știu cel mai bine acest lucru“. Soluția aleasă e una „englezească“, cea a umorului negru (vezi arderea pantofului sau scena finală cu pisica stăpânei omorâtă în locul celor doi așa-zisi martori la crimă).

Scenografia lui Helmut Stürmer, vechi și credincios colaborator al lui Vlad Mugur, e în acord perfect cu interpretarea regizorală. Urmând în mare indicațiile autorului, spațiul scenic provoacă și pregătește starea spectatorului. Un dormitor spațios, în stilul epocii, cu pereții tapetați în negru, geamuri înalte, uși negre de o parte și de alta a încăperii, în fund o perdea tot neagră, de catifea, care

ascunde patul. Totul induce o atmosferă misterioasă fără a fi lugubră. În acest cadru evoluează cei cinci eroi ai comediei în costume splendid armonizate cu decorul, în nuanțe de gri, bej, violet – creație a scenografei Varga Iro Ilona.

După o noapte de chef, un soț, Lenglume, se trezește în propriu-i pat cu un străin. Memoria le joacă feste celor doi, totuși ajung la concluzia că sunt foști colegi de școală și-au petrecut împreună o noapte de pomină. Invitat să rămână la masă, Mistingué află cu stupeoare, ca și Lenglume, de o crimă atroce petrecută pe strada Lourcine. Detaliile crimei sunt citite din ziar cu mare pasiune de Norine, soția lui Lenglume. Cei doi sunt convinși că ei sunt abominabilii criminali care au ciopârțit o biată femeie, cărbunăreasă și, mai mult, că poliția se află pe urmele lor. Din acest moment, acțiunea se precipită, situațiile prefigurate se acumulează debordând în replici amuzante, momente ridicole, chiar grotești. Cei cinci interpreți sunt conduși de regizor cu măiestrie, păstrând pe tot parcursul spectacolului finețea tonului, vivacitatea mișcării, ajungând la adevărate performanțe artistice. Nu pot să nu-l amintesc în mod special pe Bogdan Zsolt (Lenglume) pentru bogăția și firescul personajului creat. Ne-au încântat fiecare în parte și în relațiile dintre ei, actori de mare talent și într-o excelentă formă artistică: Hathazi A., Kardos M. Robert, Biro Jozsef și Borbath Julia. O comedie încântătoare, punctată de muzica lui Nicu Alifantis inspirat compusă și bine interpretată de cinci instrumentiști.

Teatrul Maghiar din Cluj-Napoca, Crima din strada Lourcine de Labiche. Decoruri: Helmut Stürmer. Costume: Vargo Iro Ilona. Cu: Bogdán Zsolt, Hathazi Andras, Kárdos M. Rober, Biró Jozsef, Borbath Julia, M. Kántor Melinda.

SPECTACOLE

Anna Halasz

Cinci timpi, un personaj, cinci actrițe

La Naționalul din Târgu Mureș încă un spectacol de Petre Bokor. De data aceasta cu trupa „Lucian Blaga“: *Albertine în cinci timpi* de autorul francez-canadian Michel Tremblay, cuprins deja cu o piesă chiar în patrimoniul dramaturgiei franceze, cooptat de Larousse de un deceniu. Spectacolul acesta apropie perfecțiunea. Nu-mi dau seama în ce măsură depindea reușita sau nereușita de regizor ori de trupă: contactul și curentul dintre cele două entități are misterele sale. Același ritm care a falimentat dramatizarea lui Kundera după Diderot, despre care am mai vorbit, merge ca o mânășă la piesa lui Tremblay.

Este vorba despre o piesă contemporană aruncând un spot de lumină asupra unei existențe feminine, după părerea mea absolut necontemporană. În lumea din Apus așa ceva s-ar putea să fie posibil. În lumea noastră arierată Est-Europeană, integrarea creatoare a femeii în lumea virilă este o realitate de câteva generații, mai ales în mediul intelectual, dar și în mediile tradiționale, ca satul, ca familia țărănească. Ponderea atât productivă, cât și afectivă a femeii este prezentă și conștientizată, familia țărănească fiind o întreprindere productivă, care nu funcționează fără prezența suverană a femeii. Slugărirea, maltratarea femeii a fost și este, totuși, un

fenomen periferic de degradare. O personalitate ca Vitoria Lipan nu e pură plăsmuire, ci o chintesență a realității, iar Ana lui Manole cea sacrificată este într-o strânsă comuniune afectivă cu cel ce o zidește, care suferă împreună cu ea, iar ea acceptă jertfa din înțelegere și din dragoste...

Deci, o victimă a lumii bărbătești, la sfârșitul secolului al XX-lea, ca Albertina lui Tremblay nu mi se pare un fenomen general, chiar dacă în lumea sa rolul femeii este redus la familie, măritatul nu trebuie să fie neapărat un act abuziv al părinților. Undeva, această femeie, care este întruchiparea falimentului uman, a incapacității de viață, de comunicare, de iubire, de deschidere spre lume, mi se pare trist, dar nu tragic, pentru că tragedia include lupta, năzuința spre mai bine și mai drept, și pierderea unei lupte drepte. Albertina este incapabilă de toate acestea. Personajul are un handicap funciar: îi lipsește talentul de mamă și de iubită, de soție, pe care majoritatea femeilor îl posedă, știind să-și transforme, prin afecțiune, situația de subordonată într-o dominație discretă și salutară. Privirea – aș numi-o asexuată – a autorului curmă drumul acceptării de către spectator cu un baraj de semne de întrebare.

Miracolul totuși se produce din gestul generos de a crea cinci roluri dintr-un singur personaj, fiecare dintre ele reprezentând o altă vârstă de la 30 la 70 de ani. Monologul interior devine astfel o dispută pătimașă și disperată între eu-urile eroinei – ne-eroină. Actrițele trăiesc o profundă identificare lirică cu personajul, pe care-l îmbogățesc cu tot tezaurul sufletului, vieții, experienței și zbuciumului lor subiectiv, ca femei și oameni totali, neciunți nici în bucurii și satisfacții, nici în neîmpliniri sau esecuri. Confruntate cu discretul

personaj-oglină: sora Madelaine (Rodica Baghiu) cu fericirea ei modestă, discretă, pe care Albertine o considera falsă din auto apărare, cele cinci Albertine: Suzana Macovei, Diana Văcaru, Marinela Popescu, Livia Gingulescu și Iolanda Dain, ridică incapacitatea mărunță, obtuzitatea înăscută a Albertinei descrisă de autor într-un bocet pentru nereușita binelui ascuns în sufletul tuturor femeilor. Un miracol psihologic, cu milioane de nuanțe, cu o convingere interioară care te face să nu pui întrebările firești, logice, privind incapacitățile personajului.

Teatrul Național din Târgu Mureș – Compania "Liviu Rebreanu" – *Albertine, în cinci timpuri* de Michel Tremblay. Traducerea, regia și ilustrația muzicală: Petre Bokor. Scenografia: Ildiko Laszlo. Distribuția: Suzana Macovei, Diana Văcaru, Marinela Popescu, Livia Gingulescu, Iolanda Dain, Rodica Baghiu. Data premierei: octombrie 1998.

Michel Tremblay. Născut: 25 iunie 1942, Montréal, Canada. Dramaturgie: 1965 – *Le Train*; 1966 – *Les belles soeurs* ("Cumetrele" – text pus în scenă la Teatrul Odeon din București tot de Petre Bokor); 1969 – *En pièces détachées*; 1971 – *A toi, pour toujours, ta Marie-Lou*; 1973 – *Hosanna*; 1976 – *Sainte Carmen de la Main*; 1978 – *Damnée Manon, Sacrée Sandra*; 1980 – *L'Impromptu d'Outremont*; 1981 – *Les anciennes odeurs*; 1992 – *Marcel poursuivi par les chiens*.

SPECTACOLE

Octavian Sain

Asimilarea mitului

Fascinat de lectura lui Heinrich Zimmer, deja consacratul dramaturg Vlad Zografi s-a încumetat, cu temeritate, la o muncă de prelucrare a textului *Regele și Cadavrul*, în urma căreia s-a născut piesa cu același nume. Scriitura este acceptarea unei provocări, dramatizarea însemnând asimilarea mitului și, în aceeași măsură, asumarea lui.

Spectacolul de la Național invită la receptarea multiplelor niveluri ale operei a căror expresie este metafora vie a Cadavrului-Povestitor, prin care se realizează sinteza între real și fabulos, pătrunderea în fantastic. Martori ai poveștii, devenim subiect al ei. Întâmplările ce se cer descifrate ni se adresează și nouă. Minte și sufletul nostru sunt puse la încercare odată cu Regele, parcurgem același traseu inițiativ. În ceea ce ne privește, rezultatul este chiar miza acestui spectacol. De la basmul din basm, Zografi trece la teatrul în teatru. Mărturisind aceste povești vechi, el se deconstrucționează de ideea de originalitate, propunându-ne împărțirea unei experiențe superioare, trăite prin propria lectură. Gestul lui pare a fi unul de iubire totală. El acordă omului de azi șansa de a pătrunde într-un alt univers, aparent fără nici un efort – prin pura prezență în sala unui teatru. Legenda regelui care a ratat, vreme de zece ani, misterul fructului pe care îl primea, zilnic, de la Cerșetor și care trăiește acum experiența hotărâtoare, este, de fapt, aceea a poetului care visează. Miturile renasc în imaginația lui. Între visul acestuia și poveștile indiene este o magică identitate. Omul de azi păstrează în ființa lui profundă umbra unui trecut pe care nu îl mai poate înțelege, poartă în el însemnele sacralității pierdute. Albert și Dan, personaje însetate de căutarea unui alt